

2008 Nieuwsberichten van de website

Index:	41 berichten - 23 pagina's
5 januari	Website historiewerkendam.nl één jaar in de lucht
5 januari	In Effe Lüstere nr. 47 - september 2008
5 februari	Even terug in de negentiende eeuw
5 maart	Meuzikken worden goedkoper
5 maart	Piet van Berchum wint opnieuw Werkendams dictee
20 maart	Jaarverslag 2007 van de HV Werkendam en De Werken c.a.
21 maart	Thera van den Heuvel wint vierde Werkendams dictee
5 april	"Heeft u een stoel voor mij?"
5 april	Landgoed Kraaiveld
20 april	Historisch filmpje over Werkendam "In Europa"
5 mei	Verslag van lezing Stoombootdiensten in het Westelijk Rivierengebied
12 mei	Veel boerderijen gesloopt in gemeente Werkendam
5 juni	Fortes Creantur Fortibus (verslag stadswandeling door Gorinchem)
21 juni	Heruitgave met aantekeningen van eerste Sleeuwijkse predikant
5 juli	Enquête voor leden
5 juli	In memoriam Harry Visser
5 juli	Fietsen langs de Vecht en Loosdrechtse plassen (verslag)
5 juli	Regen en zonneschijn op braderieën 2008 (verslag)
5 juli	Zomeruitverkoop in het Andries Visserhuis
5 juli	Ronddwalen door de Vrouwenhemel
5 juli	Hoogstraat in Werkendam decor voor Verre Verwanten
5 juli	2008 Jaar van het Religieus Erfgoed
5 juli	Na Werkendam nu ook Sleeuwijk op de gevoelige plaat vastgelegd
5 aug.	Cursus 900 jaar rechtspraak in Brabant
15 sept.	Open Monumentendag 2008
20 sept.	Cursus paleografie voor beginners
3 okt.	Een tijd zonder kruiwagen met papieren (verslag filmavond Sleeuwijk)
7 okt.	Ippels 'bezetten' De Kwinter (verslag genealogische dag)
10 okt.	Aantrekkelijke aanbieding voor nieuwe leden
15 okt.	Drie ontbrekende zerken (verslag wandeling naar Joodse begraafplaatsen)
20 okt.	Bunkers in beeld
22 okt.	"We krijgen nooit genoeg van meuzikken" (verslag lezing Nel van As)
20 nov.	Nieuwe uitgave van "Werkendam in beeld; toen en nu"
20 nov.	Wederom oude dorpsfilms in de bibliotheek
20 nov.	Oud schrift ontcijferen in Streekarchief Land van Heusden en Altena
20 nov.	Nieuwe uitgave (deel 17) van Historische Reeks in teken van de forten
21 nov.	Militaire namen voor Sleeuwijkse straten
15 dec.	Presentatie "Meuzikken bij de Zuiderzeewerken en IJsselmeerpolders"
20 dec.	Genealogie van het geslacht Verschoor opnieuw verkrijgbaar
20 dec.	Huurcontract met stichting Monumentenbehoud getekend
31 dec.	Op de drempel van 2009

5 januari 2008

Website historiewerkendam.nl één jaar in de lucht

Op 23 december 2007 is het precies een jaar geleden dat de website van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. van start ging. Inmiddels is de website verder uitgebouwd en gaat deze steeds meer fungeren als informatiepunt van onze vereniging.

De reacties op de website waren in het afgelopen jaar bijzonder positief en dat stimuleert de websitecommissie (die bestaat uit Rob Verdoorn, Hannie Visser-Kieboom en Bas voor den Dag) om nog meer leuke historische gegevens te verzamelen en te publiceren.

Wekelijks wordt op de site een Werkendamse straatnaam - uit het straatnamenboek - getoond inclusief kleurenfoto. Van de activiteiten wordt getracht een kort verslag te plaatsen zo mogelijk met een foto. Na elke uitgave van Effe Lùstere wordt een samenvatting van de inhoud geplaatst. Het aantal weblinks, ingedeeld naar categorie (lokale historie, regionale historie en genealogie), is inmiddels gegroeid tot boven de dertig.

De belangstelling voor de website neemt nog steeds toe. Dagelijks zijn er zo'n 15 à 20 personen die de site met een bezoek vereren. Sedert 23 december 2006 zijn er maar liefst meer dan 6.200 geteld.

Heeft u suggesties of op- of aanmerkingen op de website, schroom niet om dit door te geven aan de websitecommissie! Uw reactie wordt zeer op prijs gesteld.

5 januari 2008

In Effe Lùstere nr. 47 - september 2008

Het jaar 2008 staat in het teken van het religieus erfgoed en daarom ook in Effe Lùstere van september 2008 extra aandacht hiervoor.

In de tijd dat de bekende ds. Joh. Groenewegen in Werkendam predikant was speelde een nogal heftige censuurzaak waarin Jan Croon uiteindelijk 16 jaar (!) onder de tucht werd geplaatst. Ds. J.J. le Sage ten Broek - opvolger van ds. Groenewegen - krijgt deze zaak onder ogen maar de oplossing is ingewikkeld. "En dat het eenvoudiger is om de oren te wassen als voeten te wassen", zo besluit Kornet het artikel.

In een tweede artikel van de hand van G. Kornet lezen we over het ontstaan van de Oud-Gereformeerde Gemeente en de Vrije Hervormde Gemeente, beide in Werkendam. Het begint in 1935 met de oprichting van een Hervormd Comité van Winterlezingen. Een comité dat in het begin 29 leden telt. De lezingen worden gehouden in het gebouw van Christelijke Belangen, in de Nutszaal of in gebouw Andreas. Later wordt het comité gewijzigd in de 'Nederlandse Hervormde (Gereformeerde) Evangelisatie te Werkendam en De Werken'. En belegt men zondags twee diensten waar Gereformeerde bondspredikanten of godsdienstonderwijzers voorgaan. Uiteindelijk zien we twee nieuwe kerken ontstaan. In Effe Lùstere leest u er het fijne over.

Over de allereerste predikant in Werkendam - ds. Gilles Couwenberg - is heel veel te vertellen. Kees Vreeken schetst een beeld van hem in 'Een landloper op de kansel' en weet dankzij onderzoek tal van wetenswaardigheden te verhalen. Door de geografische ligging van het Land van Heusden en Altena was het gebied "wel het meest geliefde

jachtveld van deze vrije ondernemers" volgens Van Deursen. Het wordt heel spannend als de classis en de synode zich met de zaak 'Couwenberg' gaan bemoeien. Gelukkig weet Werkendam zich in 1595 vrij te maken van deze predikant. Zijn naam staat echter voorgoed op het predikantenbord vermeld. `Het heeft de voortgang van het kerkelijk leven blijkbaar niet in de weg gestaan`, zo eindigt Kees Vreeken het boeiende artikel over deze eerste protestantse voorganger.

Over een halve eeuw terug weet Thomas Westerhout onder andere het volgende te melden.

In 1958 worden de laatste van maar liefst 22 huurwoningen opgeleverd aan het Steurgat. De zondagsschool `Laat de kinderkes tot mij komen` bestaat 60 jaar. Juffrouw Kieboom en de heer Piet Holster waren respectievelijk 50 en 40 jaar verbonden aan deze zondagsschool. Op 3 mei 1958 wordt de eerste paal geslagen voor de nieuwe Rehobothschool door burgemeester De Bruijne. Begin 2007 is de school gesloopt en is ook de tweede Rehobothschool historie geworden. En in de Biesbosch wordt door de NAM de eerste aardolie gewonnen. Post Aike Duijnhouwer herdenkt het feit dat hij 40 jaar in dienst is bij PTT. Nabij de Kozakkenstoep wordt een afsluitbaar dok gegraven in opdracht van scheepswerf P. Bakker en Hoving.

In het gereformeerde bolwerk Nieuwendijk wordt een zelfstandige hervormde gemeente gesticht. De bouw van twee Groene Kruisgebouwen (in Sleeuwijk en in Werkendam) gaat van start. Drukkerij Van Driel stopt en wordt overgenomen door M. Damen en is sindsdien bekend als Drukkerij Damen.

Wie over het ´t Slik wandelt moet zijn of haar ogen goed de kost geven, want in juli 2008 is er sprake van een bijzonder vondst. Een halve cent uit 1852!

Adrianus Visser Azn vertelt over de herkomst van het Belgische buurtschap Werkendam. Iets dat vast bij veel mensen niet bekend is. Ook op dit gebied wordt u wijzer door Effe Lustere te lezen.

De oplossing van het zoekplaatje in Effe Lustere nummer 46 was de woning van de familie Heijstek-Paans aan de Biesboschhaven. Teus Verhoeven heeft opnieuw een zoekplaatje getekend en de oplossing dient uiterlijk 1 februari 2009 binnen te zijn. De enquête over de historische vereniging heeft het bestuur bijvoorbeeld ook leuke suggesties opgeleverd voor nieuwe activiteiten.

De lezer kan in de rubriek 'Speurwerk' raden bij een viertal foto's.

En zoals gebruikelijk sluit Effe Lustere af met de activiteitenkalender en een namenindex.

Effe Lustere van september 2008 (44 blz.) is te koop voor € 1,50 in het Andries Visserhuis, dat elke zaterdagochtend geopend is.

5 februari 2008

Even terug in de negentiende eeuw

Bevreemde blikken op de Hoogstraat in Werkendam. Af en toe een boze automobilist vanwege de dranghekken die de doorgang versperren. Een groepje verkleumde figuranten, geheel gekleed volgens de mode anno 1840, probeert zich warm te houden. Even lijkt de Hoogstraat terug in de 19e eeuw.

Pas als de filmcamera's draaien, wordt Werkendam weer terug gezet in de 21e eeuw. Juist die ochtend worden opnames gemaakt voor het televisieprogramma Verre verwanten. In de serie, die te zien is bij de Teleac/NOS maakt een bekende Nederlander kennis met zijn voorouders. De BN-er waar de aflevering om draait, stamt af van wijlen burgemeester Gerardus van Houweninge (1762-1850). Deze man bestuurdde het dorp van 1810-1820 en 1829-1839. In de scenes die in Werkendam zijn opgenomen, opent de 'historische' burgemeester een school voor 'jonge jufvrouwen'. Gerardus van Houweninge wordt gespeeld door Hendrik Lindemuller. Hij wordt uiteraard vergezeld door enkele kostschoolmeisjes. Voor het 19e eeuwse Werkendam een hele happening waarbij ook omstanders, in de vorm van goedgeklede notabelen, niet mogen ontbreken. Onder de figuranten zijn vier Werkendammers, die opgetrommeld zijn via de Historische Vereniging Werkendam en de Werken c.a. Zij waren direct enthousiast. "Vrijdagavond werden we om zes uur gebeld met de vraag of wij figuranten konden leveren voor aankomende donderdag. We hebben direct ja gezegd. Hoe vaak krijg je nu de kans om in authentieke kledij de geschiedenis van Werkendam na te spelen?" Helaas voor de televisiemakers heeft het oorspronkelijke uiterlijk van de meisjesschool de tand des tijds niet doorstaan. In de loop der jaren kreeg het gebouw vele malen een nieuwe bestemming waardoor niets meer doet denken aan een plek waar 'jonge jufvrouwen' onderricht krijgen. Vandaag de dag is de modewinkel van Anna van Toor gevestigd in het pand. Ook daar worden opnames gemaakt, maar dan als moderne tegenhanger van de 19e eeuwse scènes op de Hoogstraat. De scène van de opening van de kostschool wordt daarom gefilmd op Hoogstraat 37; een statig herenhuis dat sinds kort gemeentelijk monument is. De beelden die in Werkendam zijn opgenomen worden pas in de tweede helft van 2008 uitgezonden.

5 maart 2008

Meuzikken worden goedkoper

Werkendam staat bekend als de bakermat van het rijswerk. Nel van As schreef er twee boeken over, getiteld 'Meuzikken'. Dat is de bijnaam van Werkendammers, die uitzwermden over de hele wereld en zorgden voor goede havens, voor stevige dijken en voor droge voeten. Dit boek is een eerbetoon aan hen en aan hun vrouwen.

Tussen 1900 en 1930 zijn Werkendammers betrokken bij de waterwerken in Argentinië. Zij gingen met de boot vanuit IJmuiden, Hoek van Holland, Antwerpen of Boulogne sur Mer. Meestal was het een vrachtboot, die onderweg verschillende plaatsen aandeed, voordat zij afmeerden in Buenos Aires.

In het boek is ook een beschrijving van het rijswerk opgenomen om een idee te geven van dit ingewikkelde beroep. Het rijswerk en wat erbij komt kijken was het resultaat van een teamwork. In het hoofdstuk 'Vrouwendam', wordt in het kort het wel en wee van de vrouwen van de Meuzikken beschreven. Zij zorgden voor de kinderen, voor de kinderen van familieleden, voor anderen die tobden met hun gezondheid. Volgens Barend van de Werken verdienen deze vrouwen een standbeeld.

Beide boeken van Nel van As over Meuzikken in Shanghai en Argentinië zijn met ingang van 1 februari in prijs verlaagd. Het boek Meuzikken in Shanghai kost nu 15,95 euro en

Meuzikken in Argentinië kost nu 29,95 euro. Bij aankoop van beide boeken betaalt u 40 euro. Beide titels zijn verkrijgbaar in het Andries Visserhuis.

5 maart 2008

Piet van Berchum wint opnieuw Werkendams dictee

Piet van Berchum heeft het vijfde Werkendams dictee gewonnen dat onze vereniging donderdagavond 5 maart 2009 in de Kwinter heeft gehouden. De heer Van Berchum won al eens eerder in 2007 het dictee. Deze keer had hij 46 fouten. Het dictee was opnieuw geschreven door Cor van der Maas met zinnen als 'Wa veinde gai nou van da gedoe op Straot, al die ouwe huskes en winkeltjes die worre afgebroke. Neeje de Hoogstraot is nie meer wa tje is gewiest en 'k zai bang dat ta nie terugkomt'.

Vanwege het vijfde Werkendams dictee werd donderdagavond tevens het boekje met Sleeuwijks en Nieuwendijks dialect gepresenteerd. De eerste exemplaren waren voor de Sleeuwijkse Elsbeth van Beek, tevens juryvoorzitter bij het dictee, en Nieuwendijker Piet van Vugt. Nadere informatie over het aanschaffen van het boekje vind u hier.

20 maart 2008

Jaarverslag 2007 van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a.

Leden van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. hebben onlangs een uitnodiging ontvangen voor de Algemene Ledenvergadering op 5 maart 2008. Het in die uitnodiging genoemde jaarverslag 2008 van de vereniging kunt u hier lezen.

21 maart 2008

Thera van den Heuvel wint vierde Werkendams dictee

In de Kwinter werd woensdag 5 maart het vierde Werkendams dictee gehouden. Winnaar werd deze keer Thera van den Heuvel met 77 fouten. Ze won daarmee voor de tweede maal; in 2006 werd ze ook al eerste. Als tweede eindigde Henry van der Meijden met 78 fouten, slechts één foutje verschil. Van der Meijden was de winnaar van het allereerste Werkendams dictee. Derde op de ranglijst werd Piet van Berchum met 84 fouten, hij won de prijs vorig jaar. De nummers vier tot en met tien werden: Chris Baggerman (85 fouten), Bas voor den Dag (89,5 fout), Marja Kapel (90,5 fout), Valentine Wikaart (92 fouten), Christien Los en Hannie Visser met elk 93 fouten, Hennie Witte met 96 fouten. Uit de vele fouten blijkt wel dat het dit keer een moeilijk dictee was. Deelnemers moeten misschien toch vaker oefenen?

Een klein stukje dictee over de belevenissen van Gerrit in het Italiaanse Pisa:

"Da's raok Gerrit hoe schééf diejen tore staot, hoe zou ta komme, wa 'n zeuke, 'k gao maoke da'k hier wegkom, veur dat ta ding omveer gaot en 'k em op m'n harsis kraig. Kô joh, lotte me gaon."

Het complete dictee treft u hier aan.

5 april 2008

"Heeft u een stoel voor mij?"

Het ouderwetse filmavondje van de Historische Vereniging is weer terug. Na de oprichting van de vereniging in 1991 was dit ooit één van de eerste activiteiten. Donderdag 27 maart 2008 stroomde de Werkendamse bibliotheek vol met belangstellenden. Zo vol, dat ineens alle stoelen in de bibliotheek op waren. Gelukkig waren er in het Andries Visserhuis nog 20 klapstoelen aanwezig maar die konden er niet voor zorgen dat alle film liefhebbers konden zitten. Zo'n 15 à 20 mensen hebben staande genoten van de oude dorpsfilms van Sleeuwijk en Werkendam.

De eerste film die werd vertoond - over Werkendam 1942 - was een "geschenk" van de NSB. Dit vanwege het feit dat Mussert in 1894, als zoon van een schoolhoofd, in Werkendam werd geboren. De tweede film toonde Werkendam omstreeks 1952 en 1969 met beelden van vele inwoners. Prachtige opnamen, onder andere ook over de brandweer die uitrukte en die veel hilariteit opleverde.

De laatste film over Sleeuwijk was gemaakt eind jaren vijftig. Ook hier veel Sleeuwijkers in beeld. En natuurlijk mooie opnamen waarbij het Kerkeinde en het Hoekeinde niet ontbraken.

Net voor tien uur werd de filmavond beëindigd. Door het applaus lieten de meer dan honderd aanwezigen merken dit soort avonden te waarderen.

5 april 2008

Landgoed Kraaiveld

Tussen Sleeuwijk en Woudrichem ligt het project "Landgoed Kraaiveld": een plangebied van 75 hectare waarvan 33 nu nog landbouwgrond is, maar dat zal worden omgevormd tot o.a. bos- en natuurgebied. Nadere informatie over waarom en wat daar allemaal te gebeuren staat, inclusief de historische betekenis daarvan, kunt u vinden op de fraaie website www.landgoedkraaiveld.nl.

20 april 2008

Historisch filmpje over Werkendam "In Europa"

In het kader van VPRO's documentaireserie "In Europa" is momenteel op de betreffende /Geschiedenis.vpro.nl-website een amateurfilmpje te zien waarin Werkendam een belangrijke rol speelt. Het is een propagandafilmpje uit 1942, gemaakt door de Jeugdstorm en de NSB omdat Mussert er geboren werd. Van zijn geboortehuis, de lagere school, maar ook van de haven, de rivier en de akkers in de omgeving zijn opnamen te zien.

Dit voor Werkendammers en historici interessante filmpje kunt u hier bekijken (klik onder het kopje "video" op "Werkendam").

Gelet op het doel waarvoor het destijds gemaakt is, zult u het geluid van dit stomme filmpje wel niet missen....

Tijdens de oorlog werd het geboortehuis van Mussert bewoond door een andere familie, die bovendien nog onderdak bood aan onderduikers. Lees hier hoe zij reageerden op de bijzondere belangstelling voor hun huis.

5 mei 2008

Verslag van lezing Stoombootdiensten in het Westelijk Rivierengebied

Op donderdag 24 april 2008 opende voorzitter Hannie Visser in de bibliotheek met een gedeelte uit het boek over de familie Sigmond die ook gebruik maakte van deze vorm van openbaar vervoer. De inleider Aart Bijl, die de lezing over de opkomst van het massavervoer in de periode 1850-1915 zal verzorgen, is geboren in Herwijnen en opgegroeid in Vuren. In 1997 is hij gepromoveerd over de waterhuishouding in de Tielerwaard. De inleider heeft iets met water maar in Werkendam is dat niet anders. De heer Bijl schetst in het kort de ontwikkeling van de trekschuit via zeilboot naar de opkomst van de stoombootdiensten. De zogenaamde beurtvaartdiensten bestonden al en voeren over de vrij ondiepe rivieren.

Als de stoommachine is uitgevonden volgen al snel allerlei toepassingen waaronder de stoomboten. De prijzen van de diverse stoombootdiensten liepen nogal uiteen. Heel goedkoop was het in Maastricht en heel duur bijvoorbeeld in Leiden. De reden: de steenkool werd in Limburg als het ware om de hoek gebruikt. De (stoomboot)dienst tussen Maastricht en Luik bestaat al lang.

Aan de hand van vele beelden neemt Bijl de bijna honderd aanwezigen mee langs de vele plaatsen in het rivierengebied en vertelt over de - ook in Werkendam zo bekende - Fop Smit en Heusdense boot. De Firma J. & A. van der Schuyt - met Werkendamse wortels - wordt niet vergeten. Bekende schepen van deze rederij waren de 'Stad Rotterdam' en 'Jan van Arkel'. Op de bekende werven zoals Firma L. Smit en Zoon (Kinderdijk) en Fortuna (Gorinchem) zijn heel wat stoomschepen gebouwd.

De bewoners in het rivierengebied kozen massaal voor de stoombootdiensten omdat de dorpen en steden aan de rivier lagen. De treinstations lagen vaak veel verder in het binnenland, daarnaast was het spoor veel duurder en leverde weinig comfort. Een ritje met de trein van Zaltbommel naar Zwijndrecht bijvoorbeeld kostte toen f 2,70; met de boot slechts f 1,20. In 1892 kostte een retour Dordrecht - Gorinchem met de stoomboot 40 cent (tweede klas) en 60 cent (eerste klas).

Na de Eerste Wereldoorlog ging het snel bergafwaarts met de stoombootdiensten en een flink aantal ging failliet. De Firma J. & A. van der Schuyt kocht diverse stoomboten voor een appel en ei op uit deze faillissementen en dat leverde later flinke winst op. Ook toont dhr. Bijl prachtige foto's over de stoomboten van de rederijen N.S.R. (Nederlandse Stoomboot Rederij) en de TOR-lijn (Slikkerveer). De laatste rederij voer met name op West-Brabant waaronder Willemstad.

Naarmate de tijd verstrijkt zien we een omslag en gaan de bestaande rederijen over op de pleziervaart en verdwijnen de stoomboten uit het landschap. En zo eindigt geruisloos een periode waarin Nederland via de rivieren een netwerk bezat aan stoombootdiensten.

12 mei 2008

Veel boerderijen gesloopt in gemeente Werkendam

In de voormalige gemeente Werkendam zijn sinds 1991 tien van de 45 cultuurhistorisch waardevolle boerderijen gesloopt. Lees verder op onze [Monumentenpagina](#).

5 juni 2008

Fortes Creantur Fortibus (verslag stadswandeling door Gorinchem)

Zeventien leden van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. kijken op de Markt omhoog naar het wapen van de stad Gorinchem dat bevestigd is op het oude stadhuis en lezen daar: Fortes Creantur Fortibus. Gelukkig weet onze VVV-gids, Janny Visch, tekst en uitleg te geven. Het betekent: sterken brengen sterken voort. Een leus ontleend aan het geslacht Van Arkel dat een belangrijke rol speelde in de stad van de blieken.

Het is woensdagavond 28 mei 2008 een uitgelezen moment voor een stadswandeling door Gorinchem, dat rond het jaar 1000 ontstond. Op de Markt staat er sedert 1898 een fraaie fontein ter herinnering aan de inhuldiging van Koningin Wilhelmina. Tegenover het oude stadhuis zien we het gebouw De Hoofdwacht dat dienst deed voor de officieren van het leger. Gorinchem was tot 1967 een garnizoensstad.

We wandelen langs Huize Matthijs - Marijke, het voormalige weeshuis van de stad en ontdekken het vondelingenluikje. Ook het monument de Stadsdoelen mag er zijn maar staat op dit moment helaas leeg. Hier werd door de twee schutterijen die Gorinchem rijk was geoefend. Later werd het gebouw ook gebruikt als Schouwburg en door het Hoogheemraadschap. In de Revetsteeg horen we het trieste verhaal van de dood van Willem van Arkel waarop Jacoba van Beieren haar oog had laten vallen.

We passeren het Arsenaal en lopen de stadswallen op. Deze dateren uit het jaar 1600 en zijn nog steeds in tact. De lengte bedraagt zeven kilometer. Nabij het Tolhuis horen we het verhaal van de bedelaar die bij het kasteel vraagt om een glas melk. Door de hoogmoed van de eigenaresse verdwijnt het complete kasteel in de Duveltjesgracht. Een aluminium kunstwerk in deze gracht, de zogenaamde brain wave, zorgt 's avonds voor een bijzonder licht.

Het Wilhelminapark staat vooral bekend als Buiten de Waterpoort. Een prachtig stukje natuur aan de Merwede. Via de Waterpoort lopen we over de sluis - die Linge en Merwede verbindt - richting (gedempte) Kalkhaven. Over de fraaie Dalempoort vertelt onze gids een mooie anekdote over Jan van Arkel, bijgenaamd Jan de Sterke. Lang geleden hees deze Jan zichzelf met het paard tussen de benen gekneld omhoog aan een balk in de Dalempoort. Zo sterk was deze Jan ...

Via de Kortedijk, met prachtig gerestaureerde pandjes, en een steeg lopen richting een voormalig klooster van de Minrebroeders. In het verre verleden telde Gorinchem drie kloosters. De uitvinder van de brandspuit, Jan van der Heijden, blijkt in Gorinchem geboren te zijn en gids Janny wijst ons op het pand met reclame over Zoute Bollen, gelegen naast de Rehobothkerk.

We naderen het einde van de stadswandeling en arriveren bij de Sint Maartenskerk. De toren werd gebouwd in de periode 1470 - 1517 en de kerk in 1850. We besluiten de wandeling bij het Hugo de Grootpoortje. In de boekenkist arriveert Hugo de Groot hier op 22 maart 1621. Tijdens de markt op maandagmorgen verkleedt hij zich als metselaar en ontsnapt via Breda naar Parijs. Daar zou hij nog een periode functioneren als ambassadeur voor Zweden.

Zo'n stadswandeling geeft een heel ander beeld van de stad Gorinchem. We bedanken onze gids Janny Visch voor de prettige manier waarop zij ons iets liet zien en vertelde. Natuurlijk gaan we nog niet naar huis maar pikken eerst even een terrasje

21 juni 2008

Heruitgave met aantekeningen van eerste Sleeuwijkse predikant

Op 21 juni 2008 publiceert onze vereniging een heruitgave van het boekje Sleeuwijk (en Omgeving) 1594 - 1654; hoofdzakelijk naar aantekeningen van Sleeuwijks eersten predikant, Ds. Johannes Cuperus, door G.d.L.

De heruitgave vindt plaats in het kader van het jaar van het religieus erfgoed. De eerste uitgave van het boekje verscheen in mei 1946 en werd samengesteld door ds. Godert de Leeuw(1901-1984). De Leeuw is van 1929-1947 als predikant verbonden aan de Hervormde Gemeente van Sleeuwijk. Het boekje bevat een prettig leesbare samenvatting over het reilen en zeilen van de oudste kerk van Sleeuwijk. Maar ook over de plaatsen in het Land van Altena en omgeving (Gorinchem en Schelluinen) is de nodige informatie vermeld.

De heruitgave is bewerkt door Bas voor den Dag en voorzien van een index, zodat snel op persoons- of plaatsnaam gezocht kan worden. Daarnaast zijn er ter illustratie enkele foto's opgenomen van het Sleeuwijks kerkje. Het boekje kan vanaf zaterdag 21 juni afgehaald worden in het Andries Visserhuis van 10.00 - 12.00 uur of op 21 juni tijdens de braderie in Sleeuwijk van 10.00 - 16.00 uur. Het boekje telt 60 pagina's en enkele foto's van het Sleeuwijks kerkje. Het kost € 5,00 per stuk. Voor bestellingen: zie Publicaties.

5 juli 2008

Enquête voor leden

Leden van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken worden vriendelijk verzocht deel te nemen aan een enquête waarvan de uitslag ondersteunend zal zijn voor het bestuur bij het bepalen van het beleid voor de vereniging.

Leden kunnen op twee manieren deelnemen:

1. Dit txt-bestand openen, wegschrijven naar uw harde schijf, invullen, nogmaals wegschrijven en vervolgens per e-mail naar ons verzenden.
2. Dit pdf-bestand afdrukken, invullen en verzenden naar of deponeren in de brievenbus van het Andries Visserhuis. Bij voorbaat onze dank voor uw medewerking.

5 juli 2008

In memoriam Harry Visser

Dinsdag 3 juni overleed Harry Visser op 98 jarige leeftijd in Den Haag. Harry was een broer van Andries Visser en opende 26 februari 2000 (geboortedag van zijn broer Andries 26-2-1899) het Andries Visserhuis op het Slik, het verenigingsgebouw van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. Harry Visser woonde in Scheveningen, later in Den Haag.

Harry werd geboren als Hendrikus Cornelis Visser, zoon van Jan Visser A. Zn en Lena Maria van der Straaten, op zaterdag 26 juni 1909 te Werkendam. Hij was het jongste kind in een gezin van acht kinderen. De eerste jaren van het huwelijk woonde het gezin Visser-Van der Straaten nog in het Andries Visserhuis. Harry trouwde woensdag 16 oktober 1940 op 31-jarige leeftijd met de 26-jarige Anna Elisabeth van Oord, dochter

van Jan Jasper van Oord en Francina Martina Hoogenboom. Anna werd geboren woensdag 31 december 1913 te Werkendam (NB) en is overleden zaterdag 29 januari 2005 te Scheveningen en begraven op vrijdag 4 februari 2005 te Werkendam. Harry en Anna kregen samen vier kinderen; Lena Maria Visser, wonende te Breukelen (U), is geboren op zondag 10 augustus 1941, Jan Frans Martinus Visser, wonende te Hoorn, is geboren op woensdag 21 juli 1943; Andries Govert Visser, wonende te Beek-Ubbergen, is geboren op maandag 9 september 1946 en Francina Martine Visser, wonende te Olderberkoop, is geboren op woensdag 25 mei 1949.

5 juli 2008

Fietsen langs de Vecht en Loosdrechtse plassen (verslag)

Het is op zaterdag 14 juni 2008 al vroeg een drukte van belang bij De Kwinter. De jaarlijkse fietstocht van de Historische Vereniging begint met het verzamelen en opladen van de rijwielen. De eerste regenbui valt alvast, maar ja, liever hier en nu dan daar en straks ... Johan Visser is op alles voorbereid want in zijn tas zit een poncho met de weinig opwekkende woorden 'Singing in the rain'.

In colonne vertrekken we naar Breukelen en parkeren bij een kerk onze auto's en aanhangwagens. Op het terras van "Het Regthuys van Breuckelen en Breuckeleweer (sedert 1459!)" genieten we van ons bakske leut en het lijkt wel of iedereen vandaag vrolijk is. Misschien wel omdat gisteravond het Nederlandse elftal Frankrijk met 4-1 te grazen heeft genomen.

Om 11.00 uur verlaten we Breukelen om de fietstocht langs de Vecht en Loosdrechtse plassen te beginnen. En inderdaad het is een schitterende tocht waarbij vele prachtige (land)huizen en prieeltjes zijn te bewonderen. We passeren de gevangenis van Nieuwersluis en zien ook een prachtig monumentaal gebouw: de pupillenschool uit 1877. Om 12.00 uur stoppen we om even te genieten van de mooie natuur. Even daarna gaat de zon schijnen en blijkt het 18 graden te zijn. De dertig deelnemers, variërend tussen de 3 en 74 jaar, komen ogen te kort om alles te zien. Veel huizen dragen bijzondere namen zoals 'De warme hand', 'De vliegende kraai' en 'De dwarskijker'.

Bij cafetaria 't Schippertje stoppen we om de inwendige mens te versterken en daar nemen we uiteraard volop de tijd voor. We vervolgen onze fietstocht langs Oud en Nieuw Loosdrecht, Boomhoek en Muyevelt en daar valt het op dat veel huizen een rieten dak hebben. Ook kasteel Sypesteyn mag er zijn en is een lust voor het oog. Onder de rook van Breukelen blijken de kersen inmiddels rijp te zijn en in een mum van tijd worden vele kersen verslonden. Daarnaast worden de nodige zakken in de fietstas opgeborgen voor thuis.

Rond vier uur arriveren we weer op het kerkplein in Breukelen en met slechts één lekke band hebben we het er prima afgebracht. Op uitnodiging van ons lid Annie vertrekken we niet naar een terrasje maar naar Kamerik om daar nog even na te praten over de heerlijke fietstocht. Achter de boerderij koesteren we ons in de zon waarbij de catering uitstekend geregeld is. Bedankt Annie!

Natuurlijk ook - namens alle deelnemers waaronder zelfs één uit Amerika - een woord van dank aan Adrie, Corrie, Henny, Jenne en Johan die de tocht hebben uitgezet. Voor zes euro een hele dag genieten inclusief drie gratis consumpties waar vind je dat nog

vandaag de dag? We hopen en rekenen er eigenlijk ook een beetje op dat we volgend jaar opnieuw kunnen genieten van een historische fietstocht.

5 juli 2008

Regen en zonneschijn op braderieën 2008 (verslag)

Op de derde donderdag in juni werd in Werkendam weer de 'Hoogstraatbraderie' gehouden. En natuurlijk ontbrak de Historische Vereniging niet. Helaas was het weer opnieuw niet om over naar huis te schrijven maar later in de middag klaarde het weer gelukkig op. De kraam werd ook dit jaar weer met het Biesboschmuseum gedeeld en had over belangstelling niet te klagen. Een tweetal bezoekers schreef zich in als lid van de Historische Vereniging. Een slimme keuze, als je van historie houdt ...

Met een heerlijk temperatuurtje was het genieten op de derde zaterdag in juni op de braderie in Sleeuwijk. Tijdens deze braderie werd de nieuwste publicatie "Sleuwijk (en Omgeving) van 1594 tot 1654" gepresenteerd. De belangstelling hiervoor was groot te noemen. Tientallen bezoekers meldden zich bij de kraam van de Historische Vereniging om het boekje te kopen. Hieruit bleek dat de aankondiging in de pers door velen gelezen was.

Namens de Historische Vereniging zorgden Ad, Bas, Christien, Govert, Hannie, Kees, Martin en Thera voor de bemensing achter de kraam in Werkendam en Sleuwijk. Allemaal bedankt!

5 juli 2008

Zomeruitverkoop in het Andries Visserhuis

In het Andries Visserhuis wordt vanaf zaterdag 5 juli een zomeruitverkoop gehouden. Boeken die niet passen in de collectie van de bibliotheek van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken gaan voor een euro van de hand. Daartussen veel boeken over Brabant, de Tweede Wereldoorlog en de Oranjefamilie.

Van de reguliere uitgaven is het boek de familie Sigmond in Werkendam afgeprijsd tot 10 euro (was 13,95). De boeken over Meuzikken (in Shanghai en Argentinië) van Nel van As kosten nu samen 40 euro.

Het Andries Visserhuis is zoals gewoonlijk geopend van 10.00-12.00 uur. Zie ook: Contact.

5 juli 2008

Ronddwalen door de Vrouwenhemel

In Werkendam zijn de komende zomermaanden weer enkele historische wandelingen onder leiding van een gids. Er zijn twee verschillende wandelingen, één door het dorp Werkendam en één op Fort Altena in Werkendam.

De rondleiding in het dorp Werkendam is op 28 juni, 19 juli en 23 augustus. Kosten voor de wandeling zijn 7 euro inclusief een bezoek aan de Oudheidkamer en afsluitend koffie met gebak in cafe This-It op de Hoogstraat. De start is om 13.30 uur in het Andries Visserhuis, Slikstraat 15 te Werkendam. De wandeling onder leiding van een gids voert

o.a. langs monumentale panden van griendbaronnen en de schamele huisjes van de griendwerkers. Uiteraard wordt daar het verhaal verteld van de Vrouwenhemel, zoals Werkendam in die tijd ook wel genoemd werd.

Op fort Altena zijn de rondleidingen in de zomermaanden op 2 augustus en 6 september. Fort Altena is onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tijdens de rondleiding wordt verteld over de Waterlinie, waarmee het land verdedigd werd tegen vijandelijke legers. Daarnaast krijgen bezoekers ook een inkijkje in de geheimen van Fort Altena voorgeschoteld. De rondleiding begint om 13.30 en 15.00 uur. Kosten voor de rondleiding inclusief koffie en kruitkoek zijn 4,50 euro.

Het Fort is direct langs de A27 gelegen. Parkeren kan op Tol-Oost, via de trap bij het parkeerterrein kan door het griendje naar het fort gewandeld worden. Meer informatie op www.fortaltena.nl.

5 juli 2008

Hoogstraat in Werkendam decor voor Verre Verwanten

De aflevering van het Teleac/NOT programma Verre Verwanten die 13 december 2007 deels op de Werkendamse Hoogstraat werd opgenomen, wordt op zaterdag 16 augustus om 20.25 uur uitgezonden op Nederland 2. Die avond start een serie van negen afleveringen van het programma. Voor de aflevering van Verre Verwanten werden opnamen gemaakt van wijlen burgemeester Gerardus van Houweninge (1762-1850). Deze man bestuurde het dorp Werkendam van 1810-1820 en 1829-1839. In de scènes die in Werkendam zijn opgenomen, opent de 'historische' burgemeester een school voor 'jonge jufvrouwen' op de Hoogstraat. Aan de opnames werkten enkele leden van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. belangeloos mee als figuranten. Gerardus van Houweninge was een voorouder van Herman en Babette van Veen.

Op de foto v.l.n.r. Gerardus van Houweninge, gespeeld door Hendrik Lindemuller; daarnaast de Werkendamse figuranten Pia Stierman, Johan Visser en Kees Visser. Zie ook de eerdere aankondiging in deze rubriek.

5 juli 2008

2008 Jaar van het Religieus Erfgoed

Het jaar 2008 is uitgeroepen tot het Jaar van het Religieus Erfgoed. En natuurlijk wordt er op diverse websites aandacht aan dit thema besteed.

Om dicht bij huis te blijven. Maan van Elzelingen heeft zijn inventarisatie van alle grafmonumenten van de begraafplaats aan de Kerkstraat in Werkendam beschikbaar gesteld aan een speciale website over grafzerken: www.zerken.nl.

Uiteraard is er ook een website geopend over allerlei wetenswaardigheden over religieus erfgoed: www.2008re.nl. Naast deze website bestaat er ook een inventarisatie over kerkelijke gebouwen in Nederland: www.hdc.vu.nl/IKGN/.

Kerkverzamelaar Jan Sonneveld (83 jaar) uit Leidschendam is een verwoed verzamelaar van kerken. Inmiddels heeft hij er bijna 20.000 stuks bij elkaar gesprokkeld. Samen met andere kerkverzamelaars is op basis hiervan in juni 2008 een bijzondere website gestart waarop heel veel kerkgebouwen zijn vermeld. Bij deze website: www.reliwiki.nl.

kan iedereen die beschikt over informatie of foto's van kerkelijke gebouwen die toevoegen. Het aantal kerken bedroeg ooit circa 19.000 stuks en momenteel zijn er daarvan nog ongeveer 7.500 over. Snel zoeken kan door links bijvoorbeeld Sleeuwijk of Werkendam in te vullen en daarna geeft 'reliwiki' een overzicht van alle (voormalige en bestaande) kerken in onze dorpen.

5 juli 2008

Na Werkendam nu ook Sleeuwijk op de gevoelige plaat vastgelegd

Amateurfotograaf Kees Wittenbols uit Prinsensbeek (gemeente Breda) raakt niet uitgefietst. Wittenbols bezoekt op zijn fiets dorpen in de omgeving van Breda en maakt tijdens zijn bezoek prachtige opnamen. Deze foto's worden vervolgens geplaatst op een speciale website. Op 23 juni 2008 toog Kees Wittenbols naar Sleeuwijk en heeft daar fraaie plaatjes geschoten zie hier.

Al eerder (mei 2007) werd Werkendam met een bezoek vereerd, maar het lukte Wittenbols niet om een Rooms-Katholieke Kerk te vinden. En dat klopt, want de enige RK-kerk (aan de Havenstraat) werd in de jaren tachtig gesloopt om plaats te maken voor appartementen. Sleeuwijk daarentegen bezit wel een RK-kerk (aan de Rijksstraatweg) maar die blijft, zo blijkt nu, verborgen voor de lens van Wittenbols.

5 augustus 2008

Cursus 900 jaar rechtspraak in Brabant

De HOVO Brabant Seniorenacademie organiseert in het najaar een cursus 900 jaar rechtspraak in Brabant. Deze cursus wordt aangeboden in een achttal bijeenkomsten in Tilburg op de Universiteit (UvT) en zal gegeven worden door Prof. Mr. Trix van Erp - Jacobs. Een minimaal aantal deelnemers van 15 personen is vereist, aangezien de cursus anders geen doorgang zal vinden. De kosten bedragen 166 euro en een eenmalig inschrijftarief van 10 euro. Voor aanmelding of meer informatie kunt u contact opnemen met Kees Vreeken (keesvreeken@hotmail.com)

15 september 2008

Open Monumentendag 2008

De Open Monumentendag wordt dit jaar gehouden op zaterdag 13 september en heeft als thema 'Sporen van religieus erfgoed'. In het Land van Heusden en Altena zijn die dag dertien, monumentale kerken geopend. Verder is fort Giessen geopend, daar wordt een expositie ingericht met de mooiste, archeologische vondsten uit de streek. In de Hervormde kerk van Eethen is een kleine expositie ingericht van de opgravingen op de Bollenhoef, waar een Middeleeuwse slotgracht werd gevonden. In die kerk wordt vrijdag 12 september ook het eerste exemplaar van het boek 'Op kerkenpad in het Land van Heusden en Altena' van Cees de Gast overhandigd aan de commissaris van de Koningin Hanja Maij-Weggen.

In Werkendam is tevens het Andries Visserhuis en de Oudheidkamer geopend. In het Andries Visserhuis is aandacht voor archeologie door middel van een spel en folder,

evenals als in Fort Giessen en de Hervormde kerk van Eethen. In de Oudheidkamer is een expositie van kerkelijke voorwerpen tentoongesteld. Op het kerkhof aan het Laantje worden twee rondwandelingen houden, Maan van Elzelingen geeft uitleg over de meest bijzondere graven. Daarvoor deed hij onderzoek in de kerkelijke archieven en legde zo 10.000 namen vast van overledenen. De organisatie van Open Monumentendag is in handen van het Cultuurhistorisch Platform (www.openmonumentendag.nl).

Op de foto ziet u enkele voorwerpen uit de Oudheidkamer zoals een voetenbankje voor warme voeten in een koude kerk, collectebussen uit de oude Christelijk Gereformeerde kerk, een portret van Abraham Kuijper, zendingsbusjes voor de VU en enkele oude bijbeltjes.

20 september 2008

Cursus paleografie voor beginners

Het Streekarchief Land van Heusden en Altena organiseert dit najaar exclusief voor historische verenigingen en heemkundekringen in de regio een cursus paleografie voor beginners. Hierbij nodig ik u van harte uit deel te nemen aan deze cursus, die start op woensdag 15 oktober (=herziene datum !) van 09.30-11.00 uur in het Streekarchief te Heusden. De cursus telt zeven lessen, die om de twee weken plaatsvinden.

Iedereen die genealogisch of historisch onderzoek doet in archieven krijgt te maken met lastig leesbare stukken uit het verleden. In de cursus paleografie voor beginners worden op intensieve wijze teksten uit de vijftiende tot en met de achttiende eeuw gelezen, zodat u vertrouwd raakt met de lettervormen en de meest voorkomende afkortingen in het oude schrift. De cursus wordt gegeven door Bernadette van Gorp. De kosten bedragen slechts € 30,- (inclusief studiemateriaal en koffie). Aanmelden is mogelijk tot 20 september 2008. Dat kan per email: info@salha.nl, telefonisch: 0416-661901, of schriftelijk: Postbus 79, 5256 ZH Heusden. Het bezoekadres van het Streekarchief is Pelsestraat 17 in Heusden-vesting.

Het Streekarchief Land van Heusden en Altena hoopt u binnenkort als deelnemer van de cursus paleografie voor beginners te mogen begroeten!

Het Streekarchief is natuurlijk ook op andere momenten geopend.

Op de Landelijke Archievendag, die dit jaar plaatsvindt op zaterdag 11 oktober, en de daaropvolgende Week van de Geschiedenis met als thema 'Verhalen van Nederland' zal de bekende acteur John Leddy (kent u hem nog als 'Kooos' uit de televisieserie 'Zeg 'ns Aad'?) op 11 oktober een aantal historische gebeurtenissen uit de rijke geschiedenis van het Land van Heusden en Altena tot leven brengen. Zijn optreden wordt luister bijgezet met een uitvoering van muziek van de zeventiende-eeuwse Heusdense componist Jacob van Eyck. Voor het programma van de Landelijke Archievendag: www.salha.nl.

3 oktober 2008

Een tijd zonder kruiwagen met papieren (verslag filmavond Sleeuwijk)

Het is woensdag 1 oktober 2008. De Historische Vereniging organiseert voor het eerst een filmavond in Sleeuwijk. Bestuurslid Christien Los opent de avond en maar liefst 170 ogen zijn op haar gericht. Eerst wordt de film over Sleeuwijk vertoond die opgenomen is

in de jaren vijftig. Op de eerste rij zit mevrouw Toos Duizer (90 jaar) die tot grote hilariteit alle aanwezigen in de grote zaal van De Bolderik met haar heerlijke commentaar vermaakt. Daarnaast blijkt mevrouw Duizer heel veel Sleeuwijkers van naam te kennen. Ondanks de zwart-wit beelden is het genieten geblazen. Zo passeren onder andere: de VIVO, de nieuwe Hervormde Kerk in een nog heel kale omgeving, een politieagent die badminton speelt in de Schoolstraat, Us Honk, de inmiddels verdwenen muziektent, een biologische varkenshouderij, het originele Bijtelskil maar ook de brandweer die uitrukt om een brandje te blussen. Een in scene gezette knokpartij aan de Rijksstraatweg doet het ook goed. En dat de film op leeftijd is blijkt ook uit een opname van het bedrijf van J. Duizer, telefonisch bereikbaar onder nummer 38! Na de pauze is de tweede film aan de beurt met opnamen uit de jaren zestig. De sport wordt niet vergeten en deze film neemt ons mee naar korfbalclub SKV en de voetbalvereniging Sleeuwijk. 'Wilhelmina' - toen nog fanfare - maakt een rondgang door het dorp. Mooie beelden ook van het Kerkeinde, de Muggenschans en van de Merwedeburg. Het bedrijfsleven is ook van de partij en zo maken we kennis met onder andere Automobielfabriek H. van Andel, Brogorak en Van Andel's Slagerij. De filmmaker neemt uitvoerig de tijd om de sociale werkplaats en de werkzaamheden daar te laten zien. Een aanwezige typeert de tijd van de vijftiger en zestiger jaren als een tijd waarin je nog niet voor allerlei zaken een vergunning, ontheffing e.d. nodig had. Tegenwoordig heb je "een kruiwagen nodig met papieren" om iets geregeld te krijgen. Bijzonder mag genoemd worden dat diverse kinderen uit beide films aanwezig zijn op deze filmavond echter hun leeftijd is inmiddels wel met zo'n 40 of 50 jaar toegenomen. Om 22.15 uur sluit Christien deze geslaagde filmavond af en bedankt alle aanwezigen voor hun belangstelling.

7 oktober 2008

Ippels 'bezetten' De Kwinter (verslag genealogische dag)

Zaterdag 18 oktober 2008 togen vele Ippels en verwanten richting De Kwinter in Werkendam. Op deze genealogische dag - georganiseerd door de commissie genealogie van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. - stond de familienaam Ippel centraal. Het programma was dermate divers dat er voor een ieder iets te vinden was.

Roelof Vennik, voorzitter van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV), gaf driemaal een korte lezing over stamboomonderzoek. Tussen de 60 en 70 bezoekers luisterden met open oren naar Vennik die inmiddels al 40 jaar ervaring in genealogie heeft. Hij sloot zijn lezingen af met de opmerking dat stamboomonderzoek een boeiende hobby is en een onschuldige verslaving die echter wel levenslang oplevert. Voor beginners met stamboomonderzoek heeft Roelof Vennik een prachtig boekwerk samengesteld: "Gids voor stamboomonderzoek" (ISBN 9061005671).

Ook Joop Kuijntjes van de contactdienst NGV was present in Werkendam. Hij kon diverse bezoekers verder op weg helpen in de grote wereld die genealogie heet. Met maar liefst 500.000 namen van stamboomonderzoekers kan er al heel snel een contact gelegd worden.

Maan van Elzelingen presenteerde de resultaten van zijn onderzoek naar de begraafplaats 't Laantje in Werkendam. Alle mensen die er ooit begraven zijn - meer dan 11.000 - zijn door Maan geïnventariseerd. Daarnaast heeft hij op basis van deze gegevens prachtige statistieken samen kunnen stellen. Een enorme klus maar als dorp Werkendam één om trots op te zijn. Er zullen in Nederland niet veel plaatsen zijn die over dit soort gegevens kunnen beschikken.

Via de beamer toonde Nel van As vele oude foto's van meuzikken werkzaam nabij Zuiderzee en IJsselmeer. Opnieuw konden namen genoteerd worden van tot nu toe onbekende buitenafwerkers. Binnenkort verschijnt haar nieuwe boek "Meuzikken bij de Zuiderzee en IJsselmeer".

Nostalgie vierde hoogtij bij het zien van al die prachtige ansichten die verzamelaar Piet Vos meebracht. Behalve Werkendam, De Werken en Sleeuwijk kwamen ook de 'buitenlanders' aan hun trekken want ook oude ansichtkaarten van Dussen, Hank en Nieuwendijk konden bekeken worden.

De heer Koorevaar was namens de Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam aanwezig met een schat aan genealogische gegevens van de 'overkant'. Daarnaast ook een prachtig album met foto's van de familie Groeneveld.

De organiserende Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. liet van zo'n 100 Ippels pasfoto's - gemaakt omstreeks 1939 - zien en dat konden de naar schatting tweehonderd bezoekers aan de genealogische dag zeer waarderen. Het leverde hele leuke reacties op. Tientallen Ippel-familieberichten waren eveneens op A3-vellen te lezen. Dankzij familie Ippel - den Besten kon er in de verenigingscomputer gezocht worden naar de genealogische gegevens van de verschillende stammen Ippel.

Nu de genealogische dag 2008 achter de rug is, wordt er nagedacht over die in 2009. Heeft u idee over een familienaam - uit Werkendam, De Werken of Sleeuwijk - die in 2009 centraal zou kunnen staan, stuur dan een berichtje naar dit e-mailadres.

Inmiddels zijn de familienamen Van den Heuvel (2007), Verschoor (2006) en Paans (2005) al aan bod geweest. En eerder is er een speciale dag geweest over de familie Van Oord.

De commissie genealogie kijkt met veel plezier terug op deze druk bezochte dag en dankt vanaf deze plaats de medewerkenden: Nel van As, Maan van Elzelingen, Sjaan en Corrie Ippel, de heer Koorevaar, Joop Kuijntjes, Roelof Vennik en Piet Vos.

10 oktober 2008

Aantrekkelijke aanbieding voor nieuwe leden

Nu de 'r' weer in de maand zit en het winterseizoen aanbreekt, heeft de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. een aantrekkelijke aanbieding om eens kennis te maken met de historie van Werkendam, De Werken en Sleeuwijk.

Als u nu lid wordt van de Historische Vereniging betaalt u € 25,00 tot 1 januari 2010. U ontvangt voor dit bedrag alle nieuwe uitgaven van het ledenblad Effe Lùstere en de uitnodigingen voor alle activiteiten.

Daarnaast ontvangt u als welkomstgeschenk het boek "De familie Sigmond in Werkendam" (ter waarde van € 13,95) en het laatst verschenen exemplaar van Effe Lùstere (ter waarde van € 1,50).

U betaalt zodoende minder dan één euro contributie per maand! Hoewel Sint Nicolaas nog niet is gearriveerd, kunt u zich nu al aanmelden als lid. Link naar De Vereniging/Lidmaatschap.

15 oktober 2008

Drie ontbrekende zerken (verslag wandeling naar Joodse begraafplaatsen)

In het kader van het jaar van het religieus erfgoed is op zaterdag 1 november 2008 door de historische vereniging een wandeling georganiseerd naar de Joodse begraafplaatsen in Werkendam. Maan van Elzelingen is bezig zich te verdiepen in de historie van deze twee begraafplaatsen. In oude documenten is onder andere vermeld dat er vanaf het dorp Werkendam op vijf en op vijftien minuten lopen Joodse begraafplaatsen zijn. Voor de voorzieningen waren de Werkendamse Joden aangewezen op Woudrichem.

Burgemeester Gerardus van Houweninge (1762-1850) heeft gezorgd dat de Joden een eigen begraafplaats kregen op het tegenwoordige terrein van kinderboerderij Floreffehoeve. Tot op heden is het niet gelukt te achterhalen waar de exacte plaats is en hoeveel Joden er begraven zijn. De eigenaar van de grond - boer Van Drunen - was niet erg gecharmeerd van deze begraafplaats. De huurprijs die de Joden aan hem moesten betalen bedroeg toen f 1,18.

De tweede begraafplaats werd omstreeks 1850 aangelegd - op vijftien minuten lopen van het dorp - en gelegen aan de Voorste Vliet. De eigenaren waren Meijer, die failliet ging in de twintiger jaren, en Emanuel Drievoet. In feite is deze begraafplaats nu eigendom van de nazaten van de familie Drievoet. Echter deze zijn uitgezworven over de gehele wereld.

De begraafplaats aan De Kooi lag vroeger midden in de polder en was zichtbaar vanaf de Werkensedijk. Hieromheen was een fraai ijzeren hek aangebracht. Aan het begin stond een lijkhuisje; dat was een verplichting omdat hier overledenen met een besmettelijke ziekte naar toe werden gebracht. Dit huisje is later helaas afgebroken. Bijzonder is ook dat vrijwel alle stenen een zelfde afkorting bevatten. Volgens een aanwezige verwijst dit naar de tekst in 1 Samuël 25-29. Op een tweetal stenen is de tekst alleen in het Hebreeuws. Gids Maan van Elzelingen leest van enkele opschriften de Nederlandse vertaling voor. Met veel belangstelling hebben zo'n 50 aanwezigen kennis genomen van een stukje religieus erfgoed in eigen omgeving.

Tragisch moeten we constateren dat er op de Joodse begraafplaats een drietal zerken ontbreekt. De drie laatste Joden die in Werkendam woonden - Joseph (geboren 1868), Elizabeth Johanna (1870) en Johanna Sientje de Vries (1872) - werden door de Duitsers opgehaald in 1943. Op dinsdag 13 april 1943 vertrok uit Westerbork de trein die de familie De Vries naar Sobibor in Polen bracht. Hier aangekomen op 16 april 1943 werden zij dezelfde dag nog vergast ...

De geschiedenis van de Werkendamse Joden is beschreven in het boek *Mediene Sjtampers*, dat in 1993 door onze vereniging werd uitgegeven. De laatste exemplaren zijn te koop voor vijf euro. Op de pagina *Publicaties* is aangegeven hoe u deze en andere uitgaven kunt bestellen.

Nadere informatie over de Joodse begraafplaats in Werkendam is terug te vinden op de

website www.werkendam.nl (Rijksmonument Zuidoosten kern/De Kooi); over Joodse begraafplaatsen in Nederland op de website www.nik.nl en <http://stenenarchief.org>

20 oktober 2008

Bunkers in beeld

In de wijde omgeving van Werkendam en Sleeuwijk staan nog diverse bunkers als overblijfsel van de Tweede Wereldoorlog. Een flink aantal van deze bunkers en talloze andere in binnen- en buitenland zijn gefotografeerd en beschreven door twee inwoners van Gouda.

Klik hier als u de foto's van Werkendamse bunkers wilt bekijken en blader verder voor de overige foto's.

22 oktober 2008

"We krijgen nooit genoeg van meuzikken" (verslag lezing Nel van As)

De watersnood in januari 1916, waarbij onder andere 16 mensen op Marken verdronken, was in feite het begin van de plannen van ir. Lely om de Zuiderzee af te sluiten. Voordat gestart werd aan deze omvangrijke inpoldering werd er geoefend met proefpolders nabij Andijk en Wieringen. De Amsteldiepdijk speelde hierin een belangrijke rol maar nog altijd spreekt men over 'De verzakking' toen de dijk teloorging.

Het werk bij de Afsluitdijk zorgde ervoor dat het plaatsje Kolhorn qua inwoneraantal verdrievoudigde. Hier woonden destijds vele Werkendammers.

De ontdekking van keileem was een gouden vondst om ijzersterke dijken te maken. Met de baggermolen werd keileem opgebaggerd. Een flink aantal meuzikken had inmiddels veel ervaring opgedaan onder andere in Shanghai, Argentinië en Le Havre en paste deze toe bij de Afsluitdijk. Het werk ging vrijwel altijd van vader op zoon over. Er moest hard gesjouwd worden maar de inkomsten waren er dan ook naar. In het eigen dorp waren de mogelijkheden beperkt want industrie kende Werkendam toen nog niet.

In de plannen van ir. Lely in 1919 zou eerst de Markerwaard, vervolgens de Noordoostpolder en tenslotte de Flevopolder op het water veroverd worden. De uitvoering liep echter heel anders.

Aan de hand van schitterende foto's weet Nel van As de volle zaal te boeien. Inmiddels heeft zij een lijst van 490 namen samengesteld van mensen die betrokken zijn geweest bij de werkzaamheden aan het IJsselmeer en voormalige Zuiderzee.

Bij de inpoldering van de Flevopolders zijn randmeren gecreëerd tussen het oude en het nieuwe land. De randmeren voorkomen uitdroging van het oude land en fungeren tevens als boezem voor waterberging. Bij de Wieringermeer en Noordoostpolder is daar toen niet bij stil gestaan.

Nel van As ziet haar nieuwe boek 'Meuzikken bij de Zuiderzeewerken en IJsselmeerpolders', dat binnenkort zal verschijnen, als een standbeeld voor de naamloze Werkendammers die toen ver van huis hun brood verdienden. In het Nieuwe Land Museum is gelukkig ook een echt standbeeld te zien, namelijk van Werkendammer Gerrit

Visser (1886-1963). Voor een foto van Gerrit Visser zie deze website onder Genealogie/genealogie familie Visser.

Terecht merkte Nel van As aan het einde van woensdagavond 12 november 2008 op bij het zien van al die mooie beelden: 'We krijgen nooit genoeg van meuzikken'! Bestuurslid Christien Los bedankte Nel heel hartelijk voor de fijne lezing, wenste haar veel succes toe bij het afronden van haar boek en bood onder applaus een bloemetje aan.

20 november 2008

Nieuwe uitgave van "Werkendam in beeld; toen en nu"

Vanaf zaterdag 22 november is de CD/DVD 'Werkendam in beeld; toen en nu' - deel 2 te koop in het Andries Visserhuis. Oude vergeelde foto's uit de digitale fotocollectie van de vereniging worden getoond naast beelden van Werkendam anno 2008. De CD/DVD is verpakt in een geïllustreerde hoes, tevens is een boekje bijgevoegd met de teksten en foto's. Op de CD-rom/DVD staan tevens de gemeentelijke routes langs de Nieuwendijkse en Sleeuwijkse monumenten. Voor liefhebbers van de historie een prachtig decembercadeau.

Voor leden kost de CD 8 euro en voor niet leden 10 euro; de DVD kost voor leden 10 euro en niet leden 11,50 euro. Het Andries Visserhuis, Slikstraat 15 is open van 10.00-12.00 uur.

20 november 2008

Wederom oude dorpsfilms in de bibliotheek

Als gevolg van een manco in de apparatuur moest donderdag 20 november het draaien van oude dorpsfilms worden gecancelled. De films worden opnieuw gedraaid op donderdag 27 november vanaf 20.00 uur, wederom in de bibliotheek aan de Gedempte Haven. Zoals eerder gepland wordt eerst de dorpsfilm van 1952 gedraaid. Enkele maanden geleden was de filmavond een groot succes, deze keer worden de films in zijn geheel gedraaid. De kosten voor de filmavond zijn 2 euro voor de koffie; niet leden betalen 3 euro.

20 november 2008

Oud schrift ontcijferen in Streekarchief Land van Heusden en Altena

-Genealogie en paleografie voor beginners

Heeft u belangstelling voor de geschiedenis van uw familie maar weet u niet hoe te beginnen? Of ziet u op tegen het lezen van archiefstukken uit de zeventiende en achttiende eeuw? In deze cursus wordt genealogie (stamboomonderzoek) afgewisseld met het lezen van oud schrift. In tien lessen wordt u wegwijs gemaakt in bronnen zoals de registers van de Burgerlijke Stand, de doop-, trouw- en begraafregisters (DTB), en u komt alles te weten over de verschillende methoden waarop u uw onderzoek naar het wel en wee van uw voorvaderen kunt aanpakken. Verder wordt uitvoerig ingegaan op de mogelijkheden die de computer en het internet voor de genealoog te bieden hebben. Aan het einde van de cursus bent u in staat om zelfstandig genealogisch onderzoek te doen.

Periode: 19 januari-30 maart 2009
Tijdstip: maandag, 19.30-21.30 uur
Locatie: Streekarchief Land van Heusden en Altena
Docenten: Bert de Vaan en Bernadette van Gorp
Duur: tien lessen
Kosten: € 75 (inclusief studiemateriaal en koffie)
Aanmelden tot: 31 december 2008
Paleografie voor gevorderden

Deze cursus is bedoeld voor gevorderde (genealogische) onderzoekers die hun paleografische vaardigheden willen vergroten. De moeilijkheidsgraad van de teksten die gelezen worden, is hoger dan in de beginnerscursussen, zodat de cursisten na afloop vrijwel vloeiend oud schrift kunnen lezen.

Periode: 8 januari-12 maart 2009
Tijdstip: donderdag, 19.30-21.30 uur
Locatie: Streekarchief Land van Heusden en Altena
Docent: Tom van der Aalst
Duur: tien lessen
Kosten: € 75 (inclusief studiemateriaal en koffie)
Aanmelden tot: 31 december 2008
Aanmelden kan via info@salha.nl of telefonisch 0416-661901.

20 november 2008

Nieuwe uitgave (deel 17) van Historische Reeks in teken van de forten

De Nieuwe Hollandse Waterlinie was ooit een belangrijk verdedigingsmiddel om de vijand de voet dwars te zetten en vooral om Holland te beschermen. Een gebied van ongeveer 85 kilometer lang, tussen Muiden en de Biesbosch, werd dan onder water gezet. Daarnaast werden forten en groepsschuilplaatsen gebouwd. Een zuidelijkste deel van de linie ligt in deze streek. De forten en groepsschuilplaatsen met nog andere relictten, zoals vestingen en sluizen, zijn prominent in het landschap aanwezig. Het zijn de herinneringen aan militaire objecten, die hun functie al lang verloren hebben maar nog altijd actueel zijn en tot de verbeelding spreken. Daarom krijgen ze in dit boek ruim aandacht. Twee artikelen zijn er aan gewijd. Het ene gaat vooral over de linie, het andere belicht een ander facet: het gebruik van de forten in en na de Tweede Wereldoorlog. Aan de hand van sporen in de forten worden interessante feiten en verhalen verteld. Er gebeurden dingen, die het daglicht niet konden verdragen. Dit alles is te lezen in het 17e deel van de Historische Reeks Land van Heusden en Altena. Het wordt op 26 november 2008 gepresenteerd.

Omdat de forten een belangrijke plaats in het boek innemen wordt de nieuwste uitgave gepresenteerd in fort Giessen. Het eerste exemplaar wordt door de voorzitter, dr. Cees de Gast, uitgereikt aan Ing. Jan Baan, directeur van het Brabants Landschap, eigenaar van de forten..

Naast de verhalen die een bijdrage leveren aan de militaire geschiedenis bevat de bundel nog andere interessante bijdragen. Zo wordt bijvoorbeeld een al lang gekoesterde wens vervuld door een bijdrage over de geschiedenis van de dialecten in de

streek. Nauwelijks is er nog onderzoek naar gedaan. Wellicht is dit artikel een aanzet daartoe. In dit boek worden zelfs de archieven van het Vaticaan in Rome geopend. Het resulteerde in een artikel over het kapittel in Munsterkerk, het huidige Dussen. Een portret ook van een chirurgijn uit die plaats. Verder artikelen over de vroege geschiedenis van de Giessense Mèrt en enkele monumentale panden aan de Hoogstraat in de vesting Woudrichem.

Dominee Johannes Andelius is de hervormer van het Land van Heusden en Altena. In een uitgebreid portret wordt deze voormalige pastoor in Genderen belicht. Ruime aandacht tevens voor een avondmaalskwestie in Genderen en Veen. Het was één van de oorzaken, dat de Gereformeerde Kerk in Veen toetrad tot de Gereformeerde Gemeenten. Ten slotte bevat het boek de signalementen van negen boeken die het afgelopen jaar over de streek zijn verschenen.

Het boek is vanaf 26 november voor € 19,50 te koop in alle regionale boekhandels en bij Teuling (Almkerk), Treffers (Genderen), De Beukhof (Giessen), op het postkantoor in Nieuwendijk en bij Totaalgemak Lucas in Wijk en Aalburg.

21 november 2008

Militaire namen voor Sleeuwijkse straten

De gemeente Werkendam heeft het voorstel van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. voor de Sleeuwijkse straatnamen in de Nieuwe Banne overgenomen. De straatnamen zijn door de volgende mensen samengesteld: Job Koekkoek, Henny van der Meijden, Nol Dekker en Ad Paans. Daarbij kozen zij voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie als centraal thema. De nieuwe woonwijk langs de Rijksstraatweg ligt in de nabijheid van het inundatiegebied van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Woningen aan de rand van de nieuwe woonwijk hebben straks bijvoorbeeld zicht op de bunkers in de polder tussen Sleeuwijk en Oudendijk. De gekozen straatnamen zijn Waterlinie, Fortgracht, Waaiersluis, Remise, Schootsveld, Bastion, Arsenaal, Kazemat en Palissade.

15 december 2008

Presentatie "Meuzikken bij de Zuiderzeewerken en IJsselmeerpolders"

Op vrijdagmiddag 12 december 2008 werd in het raadhuis van Werkendam door Nel van As het boek "Meuzikken bij de Zuiderzeewerken en IJsselmeerpolders" gepresenteerd. In een korte inleiding nam Nel ons mee naar het besluit om de Zuiderzee te beteugelen en zo nieuwe overstromingen te voorkomen. Door de grote watersnood in 1916 waarbij veel mensen verdronken kwam de afsluiting in een stroomversnelling. In 1932 was de klus geklaard en was de Afsluitdijk een feit. Vervolgens zouden nog verschillende polders - Noordoostpolder, Oostelijk Flevoland en Zuidelijk Flevoland - uit het water verrijzen.

Nel van As bood burgemeester Hellegers het eerste exemplaar van haar boek aan. Burgemeester Hellegers dankte Nel van As voor haar geweldige inzet om dit stuk Werkendamse geschiedenis vast te leggen. Werkendam en De Werken zijn groot geworden door de griend- en rietcultuur en de baggerwerken. Jammer is natuurlijk dat het kantoor van het bekende bedrijf Van Oord gesloopt is en zodoende verdween uit

Werkendam. Eigenlijk kunnen we stellen dat water in de periode van 1421 (Sint Elizabethsvloed) tot 1953 (watersnood) in Werkendam een bepalend begrip is geworden. Wat dat betreft zou de Zeeuwse spreuk 'Luctor et Emergo' in Werkendam uitgevonden kunnen zijn! Bijzonder mag ook genoemd worden dat minister-president Gijsbert van Tienhoven (geboren in Werkendam) alles op alles heeft gezet om ir. Lely in zijn kabinet op te nemen als minister van Waterstaat. Hij zag ir. Lely als een genie achter het grote waterstaatsplan. Dankzij Nel van As worden de naamloze Werkendammers die als meuzikken uitzwierven niet vergeten in het prachtig geïllustreerde boek "Meuzikken bij de Zuiderzeewerken en IJsselmeerpolders". Kees Versluis zong als afsluiting van de presentatie voor de vele aanwezigen de Zuiderzeeballade en het refrein - door Cor van der Maas in het Werkendams dialect omgezet - werd uit volle borst meegezongen. Het boek "Meuzikken bij de Zuiderzeewerken en IJsselmeerpolders" (ISBN 9 78-90-807234-6-7) - waarin meer dan 300 foto's en illustraties zijn opgenomen - telt 168 bladzijden en kost 29,95 euro. Het boek is onder andere te koop bij Nel van As, in het Andries Visserhuis en bij boekhandel De Angelot.

20 december 2008

Genealogie van het geslacht Verschoor opnieuw verkrijgbaar

N.A.Kosters uit Sleen heeft de 4e druk van het boek "Genealogie van het geslacht Verschoor" in concept gereed. Bij voldoende belangstelling wordt het boek opnieuw gedrukt. Het omvat vele gegevens over het omvangrijke geslacht Verschoor, waartoe ook de overgrootmoeder van Verschoor, Cornelia Dirkje Verschoor, getrouwd te Heerewaarden op 8 april 1826 met Johannes Kosters, toe behoorde.

De uitvoering van het boek is A4 formaat met stijf zwart kartonnen omslag, met daarop in goudkleur gedrukte titel "Genealogie Verschoor"; ongeveer 150 bladzijden, tweezijdig bedrukt, 90 grams papier. De prijs van het boek is € 55,-, exclusief verzendkosten. Mensen die het boek bestellen voor 1 januari 2009 krijgen een reductie van € 2,-, evenals een korte stamreeks. De stamreeks kan opgeborgen worden in een luxe ordner, inclusief foto's van de in deze stamreeks voorkomende personen. De verzendkosten komen voor rekening van de besteller van het boek. Bestellen van het boek kan bij N.A.Kosters, Heirweg 8, 7841 AP Sleen, Telefoonnr. 0591-361328 of nkosters@planet.nl of door het verzenden van dit formulier.

20 december 2008

Huurcontract met stichting Monumentenbehoud getekend

Tijdens de laatste bestuursvergadering in 2008 heeft het bestuur van de Historische Vereniging het huurcontract voor het Andries Visserhuis met de stichting Monumentenbehoud getekend. Namens de vereniging zette voorzitter Hannie Visser-Kieboom haar handtekening, namens de stichting voorzitter Wim de Graaf. Met de tekening van het huurcontract wordt een lange periode van overleg tussen vereniging en stichting afgesloten. De huurpenningen worden nu ingezet voor het onderhoud van het Andries Visserhuis. Voorjaar 2009 worden de eerste onderhoudswerkzaamheden

uitgevoerd. Planvorming rond de precieze data en wat als eerste aangepakt wordt, wordt in het eerste kwartaal van 2009 door de stichting verder uitgewerkt.

31 december 2008

Op de drempel van 2009

Zo aan het einde van het jaar wordt er altijd even stilgestaan bij het afgelopen jaar. Hoe zal het jaar 2008 de historie ingaan? Als het jaar waarin de dijken werden doorgestoken in de Biesbosch om de rivier de ruimte te geven? Als het jaar van plannenmakerij voor grootschalige nieuwbouw op de Hoogstraat? Historici na ons zullen het ongetwijfeld navorsen en optekenen. Terugkijkend als voorzitter van de Historische Vereniging hebben we weer een boeiend jaar achter de rug. Groot succes was het draaien van de dorpsfilms in Werkendam en Sleeuwijk (behalve die ene avond dat het knopje niet goed stond.....), de uitgave van het boekje van het Sleeuwijks kerkje, diverse lezingen, de uitgave van een CD/DVD met oude foto's van Werkendam en Sleeuwijk. En natuurlijk de gezellige zaterdagochtenden in het Andries Visserhuis, zoals te zien is op bijgevoegde foto.

Naast een terugblik is het goed ook vooruit te kijken. In het jaar 2009 zal er speciale aandacht zijn voor Andries Visser. Het is dan 110 jaar geleden dat de grondlegger van de Werkendamse geschiedschrijving het levenslicht zag. Op 26 februari, zijn 110e geboortedag, wordt een tentoonstelling geopend met archiefmateriaal van Andries Visser. Dit zal zowel in de Werkendamse bibliotheek als in het Andries Visserhuis te zien zijn. Verder zijn er nog plannen voor de uitgifte van verhalen van Andries Visser die hij schreef voor het buurtblad van Zevenhuizen.